

Jeřábek, Dušan

Dušan Jeřábek o fakultním roce 1945

In: Fasora, Lukáš; Čermin, Jan; Čerminová, Jana; Hanuš, Jiří; Málíková, Michaela. *Sto tváří, sto příběhů : vybrané osobnosti v dějinách Filozofické fakulty Masarykovy univerzity*. Vydání první Masarykova univerzita, 2020, pp. 272-273

ISBN 978-80-210-9382-9; ISBN 978-80-210-9605-9 (online ; pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/143126>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Dušan Jeřábek o fakultním roce 1945

Moje první cesta vedla na filozofickou fakultu. S kamarády Hoškem, Čapkem a ostatními, s mnoha dalšími známými i neznámými jsme pomáhali, kde se dalo, aby se škola, kterou jsme už tenkrát považovali za svoji, co nejdřív vrátila opět k životu. Nebylo to nijak snadné. Seminární knihovny – více nebo méně v troskách – byly shledávány po soukromých úkrytech; že se z nich mnoho zachránilo, zvláště z vzácné knihovny slovanského semináře, na tom měl velkou zásluhu poslední děkan fakulty před sedmnáctým listopadem devětatřicátého roku, profesor Bohuslav Havránek; a vedle něho i řada obětavých zaměstnanců školy. Daleko bolestnější než mezery v knihovnách byly ovšem ztráty mezi učitelským sborem: oběťmi nacistů se stali Vladimír Groh, Josef Tvrdý, Jan Uher, Stanislav Sahánek, Bedřich Václavěk, a ještě po osvobození rozmnožila ty ztráty smrt vynikajícího muzikologa Vladimíra Helferta, který zemřel na následky věznění v Terezíně. Už v polovině června začalo se na fakultě – třeba improvizovaně – vyučovat. Budovy, pracovny a posluchárny zdaleka nebyly ještě uvolněny a připraveny, ale letní semestr přece se rozběhl. V čele fakulty stál jako děkan nadále profesor Havránek, děkanskému úřadu vládl stejně jako před válkou tajemník – pak už s titulem ředitele – Karel Hošek. U toho se také konal zápis – tehdy velice jednoduchý. Stačilo maturitní vysvědčení a vzhledem k poválečné situaci potvrzení o státní spolehlivosti. Je ovšem pravda, že značné obtíže nastaly pro nás nováčky ve chvíli, kdy jsme si do indexu měli zapsat příslušné přednášky, cvičení a semináře. Tu nezbylo než žádat o radu starší, už zkušené vysokoškoláky. Ale i to jsme zvládli – také s pomocí pana pedela Volšika, který měl s námi trpělivost a choval se k nám všem s otcovskou laskavostí. První přednášky, které jsem začal navštěvovat, mě však pořádně vyděsily. Nejvíce to platilo o staroslověnských výkladech pana profesora Josefa Kurze. V posluchárně přeplněno, přednášejícího jsme ode dveří sotva viděli, natož slyšeli, a co jsem slyšel, to mi znělo beznadějně nesrozumitelně. A nejen mně. O přestávce, kdy se pan profesor s námi dal na chodbě do řeči, jsme se mu k tomu svému zmatku a bezradnosti přiznali; utěšil nás se svým milým úsměvem, že ho to nijak nepřekvapuje a že po prázdninách začne s námi probírat staroslověnštinu tak říkajíc od abecedy. – To jsme už v počátcích našeho vysokoškolského studia pochopili, že takový ohled na studentské začátečníky nebýval dříve nijak běžný. Univerzitán – jak jsme se dozvídali od starších kolegů – byl zpravidla hosen do proudu studia a na něm záleželo, aby se v něm neutopil. Netvrdím dnes, po těch dlouhých letech vysokoškolského působení, že to bylo správné; ale stejně tak si nemyslím, že je nutné vodit mladého člověka s maturitou od vstupu na vysokou školu tak za ruku, jak se to v minulých letech stávalo u nás dost často zvykem. Ten první, letní semestr byl krátký – trval asi jen měsíc, do poloviny července, a měl hlavně formální význam – započítával se totiž do počtu semestrů, vyžadovaných pro absolutorium. Počet se lišil podle ročníků – studenti nejvíce zdržení ve studiu nucenou přestávkou dostávali nejvyšší úlevy. Pamatuji-li se dobře, tedy posluchači postižených generací měli povinnost vykázat šest nebo – jako u mého ročníku – sedm

absolvovaných semestrů. Ale musím připomenout, že tyhle úlevy průměrnému studentovi příliš velké výhody nepřinášely: látku ke státním zkouškám musel samozřejmě zvládnout v obvyklém a předepsaném rozsahu, takže většina posluchačů – a já mezi nimi – stejně si na zkoušky troufala až po obvyklých čtyřech a osmi semestrech. Ale abych byl přesný – studijní, nejenom časovou slevu dostali jsme přece: místo vyžadovaných dvou písemných státních prací (totéž, co je dnes práce diplomová) stačila v našich „válečných“ ročnících jen jediná. Skutečné, i když stále ještě ne – pokud šlo o podmínky výuky – normální studium začalo až na podzim roku 1945. Školní rok byl zahájen slavnostně v aule filozofické fakulty nástupním projevem nového děkana, profesora J. L. Fischera. Jeho zvolení do čela školy pro první rok jejího obnoveného života jistě mělo i hlubší význam. Fischer, který prožil válku v okupovaném Holandsku, patřil v předmnichovské republice k levicovému křídlu české inteligence.

(JEŘÁBEK, Dušan. Brno – kulturní město předválečné a válečné. O divadle, literatuře, výtvarném umění a významných osobnostech univerzity v letech 1928–1948. Brno: Barrister & Principal, 2006, s. 157–158.)

